

ลำดับ ที่	อายุ (เดือน)	ทักษะ	อุปกรณ์ / ขั้นตอน / วิธีการประเมิน / เกณฑ์ผ่าน	แนวทางการให้ความช่วยเหลือ
16	30	ล้างและเช็ดมือได้เอง 	อุปกรณ์ 1. สบู่ 2. ผ้าเช็ดมือ 3. อ่างล้างมือ (ควรอยู่ในระดับที่เด็กยืนถึงอย่างเหมาะสมและก๊อกน้ำควรเป็นชนิดที่เด็กใช้ได้ง่าย) ขั้นตอน/วิธีประเมิน 1. ผู้ประเมินจัดเด็กยืนที่อ่างล้างมือ 2. ผู้ประเมินบอกให้เด็กล้างมือและเช็ดมือให้แห้ง (อาจช่วยเปิดก๊อกน้ำถ้าเปิดยาก หรือราดน้ำให้) หรือถามพ่อแม่ ผู้ปกครองว่า “เด็กล้างและเช็ดมือให้แห้งได้เองหรือไม่” เกณฑ์ผ่าน เด็กล้างมือได้สะอาด และเช็ดมือให้แห้งได้เอง	อุปกรณ์ 1. สบู่ 2. ผ้าเช็ดมือ 3. อ่างล้างมือ (ควรอยู่ในระดับที่เด็กยืนถึงอย่างเหมาะสม และก๊อกน้ำควรเป็นชนิดที่เด็กใช้ได้ง่าย) แนวทางปฏิบัติ ผู้ฝึกสาธิตการล้างมือให้เด็กดู ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้ช่วยเหลือโดยการจับมือทำและค่อยๆ ลดการช่วยเหลือลง ตามขั้นตอนดังนี้ 1. เปิดก๊อกน้ำหรือตักน้ำใส่ขัน 2. หยิบสบู่ 3. เอนน้ำราดมือและสบู่ให้เปียกแล้วปิดก๊อกน้ำ (กรณีไม่ใช้ขัน) 4. ฟอกสบู่ให้ทั่วมือ แล้ววางสบู่ที่เดิม 5. ถูมือที่ฟอกสบู่ให้ทั่ว แล้วเปิดก๊อกน้ำ (กรณีไม่ใช้ขัน) 6. ล้างมือด้วยน้ำเปล่าจนสะอาด 7. ปิดก๊อกน้ำหรือวางขันไว้ที่เดิม 8. เช็ดมือให้แห้งด้วยผ้าเช็ดมือ
17	30	บอกได้เมื่อต้องการจะขับถ่าย 	อุปกรณ์ ไม่มี ขั้นตอน/วิธีประเมิน ผู้ประเมินสังเกตหรือถามพ่อแม่ ผู้ปกครอง ว่า “เด็กบอกได้หรือไม่ เมื่อต้องการจะขับถ่าย”	อุปกรณ์ ไม่มี แนวทางปฏิบัติ 1. แนะนำพ่อแม่ ผู้ปกครองไม่ควรใช้ผ้าอ้อมสำเร็จรูป ขณะอยู่บ้านสังเกตกิจรยาทำทางของเด็ก เมื่อเด็กจะขับถ่ายเป็นเวลา 1 สัปดาห์ เพื่อให้ทราบช่วงเวลาขับถ่ายที่แน่นอนของเด็ก 2. เมื่อเด็กปัสสาวะหรืออุจจาระ ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง บอกเด็ก “หนูกำลังฉี่หรือกำลังอึ”